

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 550/2019
05.06.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Веска Крстајића, Биљане Синановић, Милунке Цветковић и Драгана Аћимовића, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Снежаном Меденицом, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др, због продуженог кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. и члана 33. и члана 61. Кривичног законика и др., одлучујући о захтевима за заштиту законитости браниоца окривљеног АА – адвоката Новака Рогановића, браниоца окривљеног ББ – адвоката Драгице Ђекић и браниоца окривљеног ВВ – адвоката Анђелије Васић, поднетим против правноснажних пресуда Вишег суда у Крагујевцу 1К бр. 31/17 од 05.02.2018. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 бр. 1176/18 од 08.02.2019. године, у седници већа одржаној дана 05.06.2019. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ – адвоката Драгице Ђекић, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Крагујевцу 1К бр. 31/17 од 05.02.2018. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 бр. 1176/18 од 08.02.2019. године, у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) Законика о кривичном поступку и на повреди кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 3) Законика о кривичном поступку, док се исти захтев у осталом делу **ОДБАЦУЈЕ**

ОДБАЦУЈУ СЕ, као недозвољени, захтеви за заштиту законитости браниоца окривљеног АА – адвоката Новака Рогановића и браниоца окривљеног ВВ – адвоката Анђелије Васић, поднети против правноснажних пресуда Вишег суда у Крагујевцу 1К бр. 31/17 од 05.02.2018. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 бр. 1176/18 од 08.02.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Крагујевцу 1К бр. 31/17 од 05.02.2018. године, окривљени АА, ББ и ВВ оглашени су кривим због извршења кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. у саизвршилаштву – у вези члана 33. Кривичног законика, за које дело су применом члана 57. КЗ осуђени на казне затвора у трајању од по шест месеци, с тим што је одређено да ће се ове казне извршити у просторијама у којима окривљени станују, без примене електронског надзора, а које просторије не смеју напуштати осим у случајевима прописаним

законом који уређује извршење кривичних санкција, те да уколико окривљени једном у трајању од преко шест часова или два пута у трајању до шест часова самовољно напусте просторије у којима станују, суд ће одредити да остатак казне затвора издржавају у Заводу за извршење казне затвора. Истовремено, окривљени су осуђени и на новчане казне у одређеном износу од по 50.000,00 динара сваки, а које казне су дужни да плате у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде, с тим што уколико новчане казне не плате у наведеном року, суд ће им ове казне заменити казном затвора, тако што ће се за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора.

На основу одредаба чланова 91. и 92. КЗ, од окривљених је одузета имовинска корист у износу од 11.479.994,80 динара, па су окривљени обавезани да наведени новчани износ уплате на рачун буџета РС у року од три месеца од дана правноснажности пресуде, под претњом извршења, а на основу члана 261. и 264. став 1. ЗКП, окривљени су обавезани да сnose трошкове кривичног поступка, те да плате суду на име паушала износе од по 5.000,00 динара сваки, као и трошкове унапред исплаћене из буџетских средстава суда, о чијој ће висини суд одлучити посебним решењем.

Истом пресудом, окривљени АА, ББ и ВВ су на основу члана 423. тачка 2) ЗКП ослобођени од оптужбе да су извршили продужено кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у саизвршилаштву – у вези члана 33. и 61. КЗ, те одређено да у односу на ово кривично дело трошкови кривичног поступка падају на терет буџетских средстава суда.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 бр. 1176/18 од 08.02.2019. године, одбијене су као неосноване жалбе Вишег јавног тужиоца у Крагујевцу, те браниоца окривљеног АА – адвоката Новака Рогановића, браниоца окривљеног ББ – адвоката Драгице Ђекић и браниоца окривљеног ВВ – адвоката Анђелије Васић, као и жалба окривљеног АА, а пресуда Вишег суда у Крагујевцу 1К бр. 31/17 од 05.02.2018. године, потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтеве за заштиту законитости поднели су:

-бранилац окривљеног АА – адвокат Новак Рогановић, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, конкретно због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) и став 2. тачка 1), 2) и 3) ЗКП, те због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да Врховни касациони суд укине побијане пресуде и предмет врати првостепену суду на поновно одлучивање;

-бранилац окривљеног ББ - адвокат Драгица Ђекић, због повреде закона (члан 485. став 1. тачка 1) ЗКП), конкретно због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП и због повреде кривичног закона из члана 439. тач. 1) и 2) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд

укине побијане пресуде и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање;

-бранилац окривљеног ВВ - адвокат Анђелија Васић, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, конкретно због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд укине побијане пресуде.

Врховни касациони суд доставио је по примерак захтева за заштиту законитости бранилаца окривљених Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, па је у седници већа, коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљених, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих су захтеви за заштиту законитости поднети, те је по оцени навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ – адвоката Драгице Ђекић, у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП и на повреде закона из члана 439. тач. 1) и 3) ЗКП је неоснован, док су исти захтев у преосталом делу и захтеви за заштиту законитости браниоца окривљеног ВВ – адвоката Анђелије Васић, те браниоца окривљеног АА – адвоката Новака Рогановића, недозвољени.

Неосновано се захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ, адвоката Драгице Ђекић, указује да је нижестепеним пресудама учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

С тим у вези, у захтеву се истиче да је измењеном оптужницом окривљенима стављено на терет да су прибавили робу у износу од 57.399.974,00 динара која није евидентирана у посебној документацији предузећа окривљених (ОД „ГГ“) и која је од стране окривљеног ВВ продата ван легалних тржишних токова по продајним ценама са обрачунатим порезом на промет, који су затим новац од продате робе задржали за себе, прибавивши себи тако противправну имовинску корист у укупном износу од 71.534.227,80 динара..., док је у ставу I изреке првостепене пресуде наведено да је набављена роба од стране окривљеног ВВ продата ван легалних тржишних токова, по продајним ценама са обрачунатом порезом на промет у укупном износу од 71.534.227,80 динара.

Према ставу браниоца, наведеним изменама оптужба је прекорачена, обзиром да тужилац у оптужном акту није навео по којој цени су окривљени продали робу, већ је навео да су стекли противправну имовинску корист у износу од 71.534.227,80 динара, док је у изреци првостепене пресуде наведено да је роба продата у укупном износу од 71.534.227,80 динара, на који износ није плаћен порез на промет. Прекорачење оптужбе се према наводима захтева састоји у томе што тужилац у оптужници није навео да ли су окривљени требали да плате порез на промет за купљену или продату робу, док је у изреци пресуде наведено да окривљени нису платили порез на продату робу.

Изложене наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ, Врховни касациони суд оценио је неоснованим, из следећих разлога:

Одредбом члана 420. став 1. ЗКП прописано је да се пресуда може односити само на лице које је оптужено и само на дело које је предмет оптужбе садржане у поднесеној или на главном претресу измењеној или проширеној оптужници. Дакле, из цитиране законске одредбе произилази да између оптужбе и пресуде мора постојати идентитет и подударност у погледу субјективне и објективне истоветности дела.

По налажењу Врховног касационог суда, изменом чињеничног описа кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ у односу на опис из оптужног акта, првостепени суд није прекорачио оптужбу, имајући у виду да је у изреци, у вези са кривичним делом пореске утаје, навео све битне елементе овог кривичног дела, при чему је изоставио елементе дела који се односе на продужено кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. и 61. КЗ, који су били наведени у оптужном акту, а за које дело су окривљени на основу члана 423. тачка 2) ЗКП ослобођени од оптужбе.

Поред тога, нетачни су наводи изложени у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног, којима се указује да је у изреци првостепене пресуде наведено да је роба продата у укупном износу од 71.534.227,80 динара, а на који износ није плаћен порез на промет. Ово стога што је у изреци првостепене пресуде (страна 4) јасно наведено да је набављена роба у укупној вредности од 57.399.974,00 динара, која није евидентирана у пословној документацији ОД „ГГ“, а која је од стране окривљеног ВВ продата ван легалних тржишних токова, по продајним ценама са обрачунатом порезом на промет у укупном износу од 71.534.227,80 динара.

Како је, дакле, чињенични опис у изреци правноснажне пресуде, у односу на кривично дело пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ, остао у границама оних чињеница и околности на којима се оптужба заснива, а из којих произилазе законска обележја наведеног кривичног дела, то су неосновани наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ којима се указује да је правноснажном пресудом учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

Неосновано се истим захтевом указује и на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП.

С тим у вези, у захтеву се наводи да ни у оптужном акту, а ни у првостепеној пресуди, није наведен бланкет, односно није наведено коју одредбу ког материјалног закона су окривљени повредили, а због чега према ставу браниоца описано дело није кривично дело.

По оцени Врховног касационог суда, наведена повреда закона није учињена правноснажном пресудом, обзиром да у изреци пресуде није неопходно

навести блакенту норму која је прекршена, већ је довољно навести битне елементе кривичног дела пореска утаја, па како је у изреци првостепене пресуде јасно наведено да окривљени ББ, као одговорно лице у својству ортака у ОД „ГГ“ ..., заједно са осталим окривљенима, у намери да делимично избегне плаћање пореза у случају обавезне пријаве - није пријавио законито стечене приходе, односно чињенице које су од утицаја на утврђивање ових обавеза, те имајући у виду да је у образложењу другостепене одлуке наведено да су окривљени критичном приликом поступили супротно одредбама чланова 8, 9, 10, 18. и 19. Закона о порезу на промет („Службени гласник РС“ број 22/2001, 80/2002...), који је важио у време извршења дела, то нижестепеним побијаним пресудама није учињена наведена повреда закона.

У вези са истом повредом закона, у захтеву се наводи и да извршилац кривичног дела из члана 229. КЗ не може бити окривљени ББ, обзиром да исти није био одговорно лице у ОД „ГГ“, већ само ималац имовине, те обзиром да обавезу плаћања пореза за ортачко друштво има конкретно заступник тог друштва, који једино и може бити кривично одговоран ако друштво избегне плаћање пореза.

Изложени наводи захтева за заштиту законитости су, по оцени овога суда неосновани, обзиром да је у изреци првостепене пресуде јасно наведено да је окривљени ББ инкриминисане радње предузео као одговорно лице у својству ортака, који на основу овлашћења врши послове управљања, надзора и друге послове из делатности у ОД „ГГ“ ..., те дакле може бити извршилац радње кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. КЗ, због ког је правноснажном пресудом и оглашен кривим.

У вези са истом повредом закона, у захтеву се истиче да је уговором о оснивању ортачког друштва од 27.05.2004. године предвиђено да директор друштва буде окривљени АА, који је у Трговинском суду у Крагујевцу уписан као овлашћено лице за заступање предузећа ОД „ГГ“, те да је исти имао депонован потпис код банака и самим тим био одговорно лице за предузеће ОД „ГГ“, док је окривљени ББ био само власник имовине и није имао никаквих овлашћења у друштву, односно није имао овлашћење да води послове друштва, да рукује документима, да пријављује приходе, нити да плаћа порез у име друштва. Како се изложеним наводима захтева у суштини полемише са чињеничним стањем утврђеним у правноснажним одлукама, а што у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП не представља законом дозвољен разлог због ког је окривљеном преко браниоца дозвољено подношење захтева за заштиту законитости, то је Врховни касациони суд захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ у овом делу одбацио као недозвољен, на основу одредбе члана 485. став 4. ЗКП, у вези са чланом 487. став 1. тачка 2) ЗКП.

Истим захтевом, указује се и на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП. С тим у вези у захтеву се наводи да је у конкретном случају примењен закон који се не може применити, обзиром да из изреке првостепене пресуде произилази да је окривљени оглашен кривим зато што је предузео саму радњу извршења кривичног дела пореске утаје, односно наведено је да

окривљени, као одговорно лице, у својству ортака, није пријавио законито стечене приходе, док је са друге стране, у образложењу другостепене пресуде, на страни 5, пасус 3 и 4, наведено да је окривљени био одговоран јер је био свестан да ће окривљени ВВ да обавља промет, а затим робу продати без евидентирања...и да „за постојање саизвршилаштва није неопходно непосредно учешће у самој радњи извршења, већ постојање свести и воље о заједничком деловању у извршењу кривичног дела“. Из наведеног, према ставу браниоца следи да другостепени суд сматра да окривљени ББ није предузео радњу извршења предметног кривичног дела, већ је битно допринео извршењу дела другом радњом – оснивањем предузећа, те је на окривљеног примењен закон који се не може применити. Изложеним наводима захтева указује се на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, међутим у суштини се овим наводима указује на противречност изреке и образложења пресуде у овом делу, односно на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, а која повреда у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП не представља законом дозвољен разлог због ког је окривљеном преко браниоца дозвољено подношење овог ванредног правног лека. Стога је Врховни касациони суд захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ и у овом делу одбацио као недозвољен.

Најзад, истим захтевом указује се и на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП.

С тим у вези, у захтеву се истиче да је првостепени суд навео да је према окривљеном применио најблажи закон – Кривични законик („Службени гласник РС“ број 85/05), према коме је за предметно дело предвиђена казна затвора у трајању од једне до осам година, али да је приликом изрицања кривичних санкција очигледно применио тежи закон, обзиром да је казну ублажио сходно одредби члана 57. став 1. тачка 4) КЗ, а не сходно одредби члана 57. став 1. тачка 5) КЗ.

Изложени наводи захтева за заштиту законитости нису основани. Ово стога што је првостепени суд, имајући у виду одредбу члана 5. КЗ, на окривљеног применио Кривични законик („Службени гласник РС“ број 85/05), као најблажи по окривљеног, а којим је за кривично дело пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. прописана казна затвора у трајању од једне до осам година и новчана казна, те којим је, и то одредбом члана 57. став 1. тачка 4. КЗ прописано да, када постоје услови за ублажавање казне из члана 56. тог законика, суд ће учиниоцу ублажити казну до три месеца затвора, ако је за кривично дело као најмања мера казне прописан затвор од једне године.

Како је, дакле, првостепени суд правилно применио одредбу члана 57. став 1. тачка 4) КЗ („Службени гласник РС“ број 85/05), приликом ублажавања казне испод законом прописаног минимума окривљеном ББ, то правноснажном пресудом није учињена повреда закона на штету окривљеног, како се то неосновано истиче у поднетом захтеву.

Најзад, у вези са истом повредом закона, у захтеву се наводи и да је првостепени суд учинио повреду кривичног закона и код одлуке о одузимању

имовинске користи, обзиром да у побијаној одлуци није наведено који износ тачно свако од окривљених треба да плати. Међутим, по оцени овога суда, тиме што је првостепени суд навео да се од окривљених одузима имовинска корист у износу од 11.479.994,80 динара, не опредељујући тачно износ који сваки од окривљених треба да плати, није учинио наведену повреду закона, обзиром да су окривљени обавезани да напред наведени новчани износ солидарно уплате на рачун буџета Републике Србије.

Захтеви за заштиту законитости браниоца окривљеног ВВ – адвоката Анђелије Васић и браниоца окривљеног АА – адвоката Новака Рогановића, одбачени су као недозвољени из следећих разлога:

Одредбом члана 484. Законика о кривичном поступку прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за његово подношење (члан 485. став 1. ЗКП).

Када се захтев подноси због повреде закона (члан 485. став 1. тачка 1) ЗКП), окривљени преко свог браниоца, а и сам бранилац који у корист окривљеног предузима све радње које може предузети окривљени (члан 71. тачка 5. ЗКП), такав захтев може поднети само из разлога прописаних одредбом члана 485. став 4. ЗКП.

Одредбом члана 485. став 4. ЗКП ограничени су разлози због којих окривљени може поднети захтев за заштиту законитости, па следствено томе окривљени на основу члана 485. став 1. тачка 1) и став 4. ЗКП може преко браниоца, поднети захтев за заштиту законитости само због повреде тог законика, прописаних у члану 74., члану 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1), члану 439. тачка 1) до 3) и члану 441. став 3. и 4. ЗКП, учињених у првостепеном и поступку пред апелационим односно другостепеним судом.

Бранилац окривљеног ВВ захтев за заштиту законитости поднео је због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП и из члана 438. став 2. тачка 2) ЗКП, а које повреде у смислу одредбе члана 485. став 4. ЗКП не представљају разлоге за подношење овог ванредног правног лека од стране окривљеног преко браниоца.

Бранилац окривљеног АА – адвокат Новак Рогановић, захтев за заштиту законитости поднео је због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) и став 2. тачка 1), 2) и 3) ЗКП, те због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Међутим, у захтеву бранилац не опредељује у чему се конкретно састоје битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) и став 2. тачка 1) ЗКП, због којих је подношење захтева за заштиту законитости дозвољено окривљенима преко бранилаца, а из образложења захтева произилази да се захтевом у суштини указује на битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП, указивањем да пресуда нема разлоге о одлучним чињеницама и да је изрека правноснажне пресуде неразумљива, као и

на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, а које повреде у смислу члана 485. став 4. ЗКП, не представљају дозвољене разлоге за подношење овог ванредног правног лека од стране окривљеног и његовог браниоца.

Стога је Врховни касациони суд наведене захтеве одбацио као недозвољене, на основу одредбе члана 485. став 4. у вези са чланом 487. став 1. тачка 2) ЗКП.

Са свега изложеног, а на основу члана 491. став 1. ЗКП, у делу у којем је захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног ББ одбијен као неоснован, те на основу одредбе члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП у делу у којем су исти захтев, те захтеви за заштиту законитости бранилаца окривљених ВВ и АА, одбачени као недозвољени, донета је одлука као у изреци пресуде.

**Записничар-саветник
Снежана Меденица,с.р.**

**Председник већа-судија
Невенка Важић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић